

LISA 9 AINEVALDKONDADE ÜLESED VALIKKURSUSED

Sisukord

1. „TALLINNA LUGU “	2
1.2. Õppe- ja kasvatusesmärgid	2
1.2. Valikkursuse kirjeldus	2
1.3. Õpitulemused, õppesisu ja hindamine	3
1.4. Õppe kavandamine ja korraldamine	5
1.5. Õppekeskkond	5
2. „MEEDIA JA MÕJUTAMINE“	5
2.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid	5
2.2. Valikkursuse kirjeldus	6
2.3. Õpitulemused, õppesisu ja hindamine	6
2.4. Õppekeskkond	7
3. „TERVISLIK ELUVIIS“	7
3.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid	7
3.2. Valikkursuse kirjeldus	8
3.3. Kursuse õpitulemused, õppesisu ja hindamine	8
3.4. Õppekeskkond	11
4. „ARVUTI KASUTAMINE UURIMISTÖÖS“	11
4.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid	11
4.2. Valikkursuse kirjeldus	11
4.3. Õpitulemused, õppesisu ja hindamine	12
4.4. Õppe kavandamine ja korraldamine	13

1. „TALLINNA LUGU“

1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikkursusega „Tallinna lugu“ taotletakse eelkõige, et õpilane:

- 1) teab põhifakte Tallinna ajaloost ja oskab iseloomustada Tallinna ajaloo peamiseid sündmuseid;
- 2) orienteerub Tallinna Vanalinna ajaloolises arhitektuuris ja suudab läbi viia ekskursiooni Tallinna Vanalinnas;
- 3) omab ülevaadet Tallinna juhtimisest ja Tallinna sotsiaalsest keskkonnast tänapäeval ja keskajal;
- 4) soovib saada väarikaks linnakodanikuks;
- 5) omab ülevaadet Tallinna kultuurielust keskajal ja tänapäeval;
- 6) tunneb huvi Tallinna kultuurielu vastu (Tallinna muuseumid, pargid ja teatrid).

1.2. Valikkursuse kirjeldus

Valikkursus „Tallinna lugu“ aitab õpilasel omandada vajalikke teadmisi, orienteerumaks nii Tallinna ajaloos kui ka tänapäevases kultuuriruumis. Käsitletakse inimeste igapäevaelu ja maailmapilti, kultuuri ja mõtteviisi, sh väärtushinnangute muutumist nii ajas kui ka ruumis.

Valikkursuses väärtustatakse kultuurilist mitmekesisust, teadvustatakse õppija rolli kultuuripärandi säilitajana ja edasikandjana.

Õppijat suunatakse arutluse kaudu looma seoseid ja tegema järeldusi, kujundama isiklikku suhtumist ning põhjendama seda argumenteeritult. Kriitilise mõtlemise kujundamiseks käsitletakse erinevaid allikaid jt õppetekste, mis annavad sündmustele hinnangu erinevast seisukohast lähtuvalt. Õppekäigud valib õpetaja koos õpilastega ja vastavalt võimalustele.

Õppekäigud Tallinna vanalinnas, Tallinna Raekoja ja teiste kultuurilooliste hoonete külastamine, jalutuskäik vanalinna tohealadel dendroloogilise kooslusega tutvumiseks, mõne Tallinnas tegutseva ettevõtte külastamine, muuseumikülastused.

Õppetegevust on soovitatav läbi viia seminaride vormis. Oluline on õpilaste suulise eneseväljendusoskuse arendamine ning praktiline eesti keele kasutamine. Selleks on tarvis panna õpilasi jutustama ning läbi viima lühikesi ekskursioone Tallinna Vanalinnas. Seega, õppetegevus peaks olema korraldatud nii, et õpetaja ei pea loenguid, vaid analüüsib ning täiendab õpilaste esitlusi, lõhiuurimusi, sõnavõtte, referaate ja ekskursioone.

1.3. Õpitulemused, õppesisu ja hindamine

Valikkursuse lõpus õpilane:

- 1) teab ja iseloomustab tähtsamaid Tallinna ajaloo perioode;
- 2) tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil;
- 3) iseloomustab Tallinna linna halduskorraldust ja majanduslikku arengut erinevatel aegadel;
- 4) püstitab iseseisvalt loomingu- ja uurimisülesandeid;
- 5) tunneb nüüdisühiskonna kujunemise põhijooni, struktuuri, valdkondi ja korraldust, mõistab poliitika toimemehhanisme ning oskab ennast ühiskonna arenguga suhestada;
- 6) on oma loovates linna tutvustavates lahendustes eetiline, mõistab vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- 7) suudab tutvustada linna erinevate ajastute kultuurimälestisi ja tänapäeva objekte, iseloomustab linna eluolu erinevatel aegadel.

Õppesisu

Õppesisu teemad on jaotatud 17 kontakttunniks kestusega 2 x 45 minutit. 15 tundi kavandatakse õppeteemade käsitlemiseks ning kahe paari tunni jooksul saavad õpilased osaleda õppekäigul ning anda tagasisidet omandatule.

Valikkursuse teemad:

- 1) Saamise lugu
- 2) Kultuuri üldistav ajatelg
- 3) Arheoloogilised leiud ja inimasustused
- 4) Linna kujunemine
- 5) Lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite.
- 6) Kunstiteoste sõnum ja vorm eri ajastutel.
- 7) Olemise lugu
- 8) Linna juhtimine
- 9) Administratiivne jaotus
- 10) Traditsioonid
- 11) Eluolu ja keskkond
- 12) Linnaosade kujunemine
- 13) Eri ajastute kunsti ja muusika kokku kõlad.

- 14) Inimene kunstis: staatus, suhted, tegevused.
- 15) Turismindusega seotud asutused ja organisatsioonid
- 16) Elamise lugu
- 17) Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, teater, toitlustusasutus, virtuaalkeskkond jne.

Hindamine

Valikkursuse hindamisel kasutatakse üksnes kujundavat hindamist. Kujundava hindamise põhimõtted on toodud õppeprotsessi kirjelduses õppesisu peatükis iga teema juures eraldi. Kursuse lõpus on võimalik kasutada ühte paaristundi (2 x 45 min) kokkuvõtva tagasiside kogumiseks ja andmiseks. Kujundavat hindamist kasutatakse jooksvalt. Valikkursuse hindamine toimub mitmeeristavalt (arvestatud/mittearvestatud): arvestus (Arv) ja mittearvestus (MArv).

Tallinna loo õpitulemuste kontroll ja hindamine sisaldab suulist küsitlust, suulist esitlust, materjalide kirjalikku koostamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusvääruse üle otsustamist.

Aines hinnatakse arutlusoskust, teksti mõistmist ja tööd erinevate allikatega. Kontrollitakse ja hinnatakse mõistete seletamist ning kasutamist, probleemidest arusaamist ja nende analüüsi, argumenteerimise oskust, osalemist ühistegevuses (õppekäigud). Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus, loovus ning vormistamise korrektsus. Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvad tööd on klassitööd ja arvutitööd.

Hindamise eesmärk on innustada ja suunata õpilasi sihikindlalt teadmisi omandama ning toetada õpilase individuaalset arengut.

Arvestatud („Arv“). Hea tulemus. Teadmised ja oskused on omandatud ning vajaduslikud kokkuvõtavad testid ja esitlused on tehtud.

Mittearvestatud („MArv“). Teadmised ja oskused on omandamata või ülesanded on sooritamata. Hinnang „MA“ antakse, kui õpilane on kasutanud ebaausaid võtteid või esitatu ei vasta tööjuhendile.

1.4. Õppe kavandamine ja korraldamine

Valikkursuse „Tallinna lugu“ tundide ülesehitusel taotletakse järgmist:

- Töö tekstidega, iseseisev lugemine;
- kirjalikud tööd, temaatilised esitlused.
- Paaris- ja meeskonnatöö.
- Muuseumitunnid ja linnaekskursioonid.

1.5. Õppekeskkond

Valikkursuse rakendamisel välditakse tunni toimumist ainult ühes klassiruumis, õppeks kasutatakse koolihoone erinevaid võimalusi (erinevaid ruume, sh ruume, mis ei ole klassid) ja minnakse ka hoonest välja. Näidete valimisel ja õppekäigu plaanimisel arvestatakse paikkondliku eripäraga.

2. „MEEDIA JA MÕJUTAMINE“

2.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikkursusega „Meedia ja mõjutamine“ taotletakse eelkõige, et õpilane:

- 1) kujuneb vaimselt arenenud isiksuseks, kes on valmis ennast määratlema ja täiustama, on humanistliku maailmavaatega ning salliv;
- 2) suhtub lugupidamisega maailmakultuuri väärtustesse, tunneb vajadust pidevaks suhteks ühiskondlik-poliitiliste ja kultuuriväärtustega;
- 3) arendab kujundlikku ja analüütilist mõtlemist, esteetilisi ja loomevõimeid, ajakirjandusteksti lugemise kultuuri ning eetilist kultuurimaitset;
- 4) saab ettekujutuse meedia kui kunstiliigi spetsiifikast, mõistab autoripositsiooni ning meediaprotsessis osalemise ühiskondlik-poliitilist ja eetilist tingitust;
- 5) täiustab oma oskusi, kasutades selleks teoreetilisi teadmisi ning ajaloolis-ühiskondlikku konteksti;
- 6) oskab sõnastada ja argumenteerida oma arusaamist valdkonnast, väljendada oma isiklikku suhtumist selles püstitatud probleemidesse nii suuliselt kui ka kirjalikult ning eri žanrides (suuline esinemine, intervjuu, essee, arvustus);
- 7) oskab vajalikku infot iseseisvalt otsida, süstematiseerida ja kasutada;
- 8) täiustab oma kommunikatiivseid oskusi õppimisel, arendab oskusi ning vilumusi, mis tagavad tema kujutus- ja väljendusvahendite valdamise;
- 9) väärtustab olulisemaid meedialiike.

2.2. Valikkursuse kirjeldus

Kursusel on esmajoonel praktiline iseloom: tutvustada meedia rolli ühiskonnas kasutades erinevaid ajakirjandusväljaandeid ja audio-visuaalse meedia toodangut. Anda ülevaade Eesti ajakirjandusest ja analüüsida tekste, mõista konteksti, eristada erapooletut materjali mõjutatavast ja märgata manipuleerimisvõtteid. Kujundada julgust avaldada oma eetilisi tõekspidamisi. Anda algteadmisi media liikidest, kujundada elementaarset žanripõhist õpioskust uudise, reportaaži, intervjuu, arvamusloo (arvustuse) koostamisel.

2.3. Õpitulemused, õppesisu ja hindamine

Valikkursuse lõpus õpilane:

- 1) orienteerub tänapäevases meedias, tunneb meediakanaleid, trükimeedia, raadio, televisiooni ja elektroonilise meedia erijooni ning olulisi tekstiliike;
- 2) on teadlik meediateksti vastuvõtu eripärast ja selle põhjustest;
- 3) teab erinevate meediateksti funktsiooni ja ehitust;
- 4) oskab eristada avalikku ja privaatset elusfääri, uudist ja arvamust, teavet ja meelegaahutust;
- 5) tunneb meediatekstis ära argumentid ja põhilised mõjutamisvõtted;
- 6) analüüsib kriitiliselt reklaami ning arutleb reklaami ja mainekujunduse teemadel;
- 7) oskab väljendada oma seisukohta loetu ja kuuldu kohta ning valida selleks sobivaid keelevahendeid;
- 8) oskab vaadata ja analüüsida fotosid, illustratsioone, teabegraafika.

Õppesisu

Õpilane õpib meedias orienteeruma, meediat lugema, vaatama ja kuulama; näeb inimeste asendit ja rolle tänapäeva meediasüsteemis; õpib nägema meedia funktsioneerimise põhjust ja tagajärgi; kujundab vajaduse ja harjumuse suhelda erinevate meedialiikidega: trükimeediaga, suulise meediaga, elektroonilise meediaga; omandab oskuse meedia manipuleerimist läbi näha; omandab teadmisi erinevate meediatekstide funktsioonidest ja ehitusest ning oskused ise olulisemaid meediatekste koostada.

Iseseisev töö: ajakirjandus väljaannete analüüsimisel, intervjuu võtmisel, arvamusloo (arvustuse) kirjutamine.

Hindamine

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja hinnetega “Arvestus (Arv)” ja “Mittearvestus (MARv)”, lähtudes TMG-i hindamispõhimõtetest, mis tuginevad riikliku õppekava üldosale ja teistele hindamist reguleerivatele õigusaktidele.

Meedia õpitulemuste kontroll ja hindamine sisaldab suulist küsitlust, suulist esitlust, materjalide kirjalikku koostamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusvääruse üle otsustamist.

Aines hinnatakse arutlusoskust, teksti mõistmist ja tööd erinevate allikatega. Kontrollitakse ja hinnatakse mõistete seletamist ning kasutamist, probleemidest arusaamist ja nende analüüsi, argumenteerimise oskust, osalemist ühistegevuses (õppekäigud). Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus, loovus ning vormistamise korrektsus. Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvad tööd on klassitööd ja arvutitööd.

Hindamise eesmärk on innustada ja suunata õpilasi sihikindlalt teadmisi omandama ning toetada õpilase individuaalset arengut.

Arvestatud („Arv“). Hea tulemus. Teadmised ja oskused on omandatud ning vajaduslikud kokkuvõtavad testid ja esitlused on tehtud.

Mitteenarvestatud („MARv“). Teadmised ja oskused on omandamata või ülesanded on sooritamata. Hinnang „MARv“ antakse, kui õpilane on kasutanud ebaausaid võtteid või esitatu ei vasta tööjuhendile.

2.4. Õppekeskkond

Valikkursuse rakendamisel välditakse tunni toimumist ainult ühes klassiruumis, õppeks kasutatakse koolihoone erinevaid võimalusi (erinevaid ruume, sh ruume, mis ei ole klassid) ja minnakse ka hoonest välja. Näidete valimisel ja õppekäigu plaanimisel arvestatakse paikkondliku eripäraga.

3. „TERVISLIK ELUVIIS“

3.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikkursusega taotletakse, et õpilane

- 1) tunneb huvi oma tervise ja tervisliku eluviisi vastu, saab aru nende tähtsusest igapäevaelus;
- 2) oskab sihipäraselt vaadelda oma toitumist, teha praktilisi töid ning esitada tulemusi;

- 3) mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine ja sport;
- 4) omab teadmisi tervislikust eluviisist ning oma tervise ja keskkonna seostest;
- 5) mõistab inimtegevuse ja tervisliku eluviisi seoseid;
- 6) oskab leida tervisega seotud infot;
- 7) rakendab õpitud teadmisi ja oskusi igapäevaelus;
- 8) väärtustab elurikkust ja säästvat arengut;
- 9) on omandanud ülevaate tervisega seotud elukutsetest ning rakendab selles kursuses saadud teadmisi ja oskusi karjääri planeerides;
- 10) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid.

3.2. Valikkursuse kirjeldus

Valikkursus on orienteeritud praktilisele tegevusele. Õppeaine raames tutvuvad õpilased tervisliku toitumise ja eluviisi põhimõtetega. Õpilased õpivad hindama, analüüsima ning koostama omale toidumenüüd lähtudes Eesti riiklikest toitumissoovitustest.

3.3. Kursuse õpitulemused, õppesisu ja hindamine

Õpitulemused

Valikkursuse lõpus õpilane:

- 1) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 2) nimetab tervist tugevdavaid ja tervist kahjustavaid tegureid ning selgitab nende mõju inimese füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele tervisele;
- 3) kirjeldab tervisliku toitumise põhimõtteid;
- 4) analüüsib oma igapäevatoidu vastavust tervisliku toidu põhimõtetele;
- 5) koostab endale tervisliku toidumenüü ja analüüsib seda, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest;
- 6) selgitab, kuidas on toitumine seotud tervisega;
- 7) kirjeldab tegureid, mis mõjutavad inimese toiduvalikut;
- 8) teab ebatervisliku toitumisega seotud haiguste põhjusi ja kuidas neid haigusi ennustada;
- 9) oskab hinnata oma päevakava, lähtudes tervisliku eluviisi komponentidest;
- 10) teab tervisliku une tähtsust inimese tervisele;

- 11) analüüsib enda tervise seisundit ning teab, mis tegurid ja toimetulekumehhanismid aitavad säilitada inimese vaimset heaolu;
- 12) selgitab stressi olemust, põhjusi ja tunnuseid;
- 13) kirjeldab stressiga toimetuleku viise ja eristab tõhusaid toimetulekuviise;
- 14) kirjeldab levinumate riskikäitumiste tagajärgi, mõju inimese tervisele ja toimetulekule;
- 15) kirjeldab, mis on vaimne ja füüsiline uimastisõltuvus ning kuidas see kujuneb;
- 16) kirjeldab uimastite tarvitamise lühi- ja pikaajalist mõju inimese füüsilisele tervisele.
- 17) selgitab kehalise aktiivsuse mõju inimese füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele tervisele;
- 18) oskab planeerida eri tüüpi kehalist aktiivsust oma igapäevaellu ning väärtustab kehalist aktiivsust eluviisi osana.

Õppesisu

TOITUMISSOOVITUSED (16 tundi).

Toiduenergia (Toidu energiasisalduse arvestamine, Energia kulutamise komponendid, Energiavajaduse hindamine, Toiduenergia soovitused erinevatele sihtrühmadele).

Kehamass ja Tervis (Energia jaotumine toidukordadele).

Mikrotoitained (Rasvlahustuvad ja veeslahustuvad vitamiinid).

Rasvlahustuvad vitamiinid (A, D, E, K, Q).

Vees lahustuvad vitamiinid (B-grupi vitamiinid, C-vitamiin, biotin, niatsiin).

Mineraalained (Naatrium ja keedusool, Kaltsium, Kaalium, Magneesium, Fosfor, Raud, Tsink, Vask, Jood, Seleen, Kroom, Mangaan, Molübdeen, Fluor).

Makrotoitained.

Süsivesikud ja kiudained.

Valgud.

Toidurasvad (rasvhapped ja kolesterool).

Antioksidandid.

Vesi.

TOIDUSOOVITUSED (6 tundi).

Toitainete ja muude bioaktiivsete ainete allikad.

Toidusoovitused toidugruppide kaupa.

TOIDUOHUTUS (2 tundi),

Toidu tevislik valmistamine.

Toidu lisaained. Toidu saasteained.

TOITUMISHÄIRED (2 tundi).

Anoreksia, buliimia, ortoreksia.

TAIMETOITLUS (2 tundi).

Veganid, omnivoorid jt.

STRESS (2 tundi).

Stressi olemus, stressiga toimetulek.

Päeva režiim, uni.

LIIKUMINE.

Liikumissoovitused, liikumispüramiid.

Regulaarne kehaline aktiivsus ja haiguste ennetus.

Kehaline aktiivsus, istumisaeg ja ülekoormus.

Kehalise aktiivsuse vormid ehk treeningute ligiid.

Liikumissoovitused erinevatele sihtrühmadele.

Hindamine

Hindamisel kasutatakse hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“. Tööd peetakse arvestatuna kui see on tehtud õigeaks ajaks ja vastab esitatavatele nõuetele. Tööd peetakse mittearvestatuna juhul kui see ei vasta nõuetele, täidetud ebakorrektselt või ei ole esitatud määratud tähtajaks.

Kirjalikud tööd

Hindamisel tuleb lähtuda järgmisest skaalast:

- hinne „Arv“ („arvestatud“), kui saavutatud õpitulemused vastavad vähemalt üldiselt õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kusjuures esineda võib mõningaid puudusi ja vigu;
- hinne „MARv“ („mittearvestatud“), kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi.

Praktilised tööd

Õpetaja hindab õpilase teadmisi ja oskusi praktiliste tööde (rühmatööd, paaristööd) põhjal:

- paaristöös hinnatakse aja kasutust (aja limiidi piires täideti ülesanne edukalt), ülesande lahendust (õpilased lahendasid antud ülesande), tööpanus (mõlemad osapooled on

aktiivsed), ülesandes püstitatud eesmärkide teostamist (ülesandele püstitatud eesmärkidest saadi aru ja täideti see edukalt), arusaamise ülesandest (saadi aru ja ei vajanud lisajuhendamist);

- rühmatöös hinnatakse ülesannete jagamist (ei tekkinud mingeid probleeme), arvamuste ärakuulamine (rühmajuht kuulas ära kõigi arvamused), rühmajuhi otsuseid (rühmajuht tegi otsuseid enamuse arvamuse põhjal), meeldetuletuseid (esitasime töö õigel ajal rühmajuhi meeldetuletuseta), hinnangu rühmajuhile (rühmajuht täitis oma ülesandeid hästi).

“**Arvestatud**” pannakse välja kursuse jooksul saadud hinnete alusel, mille hulgas määravat kaalu omavad oluliste tööde (kontrolltööde) hinded. Kontrolltööd peavad olema sooritatud vähemalt „rahuldavale“ hindele. Kui õpilane on puudunud (olenemata põhjustest) üle 1/3 või rohkem tundidest või enamusolulisi töid on sooritatud „puudulikult“, siis võib ta kursuse lõpus sooritada töökogu kursuse materjali peale.

“**Mittearvestatud**” pannakse välja, kui õpilane on puudunud 51% ja enamainetundidest ega ole sooritanud oluliste tööd (kontrolltööd).

3.4. Õppekeskkond

Valikkursuse auditoorsed tunnid (teooriatunnid, seminarid) toimuvad klassiruumis, kus on arvuti ja projektor. Praktikumid toimuvad kooliköögis.

4. „ARVUTI KASUTAMINE UURIMISTÖÖS“

4.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikkursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tuleks toime arvuti kasutamisega uurimistööd tehes, sh andmeid kogudes, töödeldes ja
- 2) analüüsides ning uurimistulemusi esitades;
- 3) suudaks andmete kogumiseks ja töötlemiseks valida sobivad meetodid ning tarkvara;
- 4) suudaks püstitada mõttekaid hüpoteese ja katsetada nende kehtivust;
- 5) suudaks kogutud uurimisandmete põhjal teha järeldusi ning neid põhjendada.

4.2. Valikkursuse kirjeldus

Kursus kuulub tinglikult informaatika õppeaine alla, kuid keskendub informaatika põhiküsimustele üsna kitsas kontekstis, mis on piiritletud otseselt gümnaasiumiastmes

üleminekueksami asemel tehtava uurimistöö vajadustega. Informaatika on info struktuuri, loomist, hankimist, töötlemist, tõlgendamist, edastamist ning esitamist käsitlev teaduse ja tehnika haru. Selle kursusega tutvustatakse õpilastele praktiliste tegevuste kaudu meetodeid ning tarkvaravahendeid, mis lihtsustavad uurimisandmete kogumist, töötlemist, analüüsi ja esitlemist.

4.3. Õpitulemused, õppesisu ja hindamine

Õpitulemused

Valikkursuse lõpus õpilane:

- 1) leiab info sobivast allikast, hindab selle usaldusväärsust ja koostab korrektse viitekirje;
- 2) viitab allikatele tekstis korrektselt;
- 3) koostab erinevaid küsimuste tüüpe ja vastuste skaalasad sisaldava veebipõhise küsimustiku;
- 4) korraldab veebipõhise ankeetküsitluse ning esitab küsitluse teel kogutud andmestiku elektroonilise andmetabelina;
- 5) kodeerib, sorteerib ja filtreerib andmed andmetabelis;
- 6) koostab andmetabeli põhjal risttabeli ja sagedustabeli ning eri tüüpi diagramme;
- 7) esitab kirjeldavad ja statistilised karakteristikud (keskmised, standardhälve, miinimum, maksimum, kvartiilid) koos oma selgitustega;
- 8) hindab hüpoteesi üldistatavust valimilt üldkogumile ning nullhüpoteesi kehtivust sobivalt valitud testi abil;
- 9) vormistab korrektselt uurimisaruarande;
- 10) koostab uurimisaruarande põhjal esitluse ning kannab selle ette.

Õppesisu

Kursus jaguneb seitsmeks viietunniseks mooduliks, millest viimane on ette nähtud õpetaja juhendamisel toimuvaks iseseisvaks tööks oma lõpparuande kallal. Esimesed kuus moodulit keskenduvad järgmistele teemadele:

- 1) Infootsing internetis ja raamatukogus. Töö allikatega ja viitamine. Viitekirje vormistamine ning viidete haldamine spetsiaalse tarkvaraga.
- 2) Uurimisandmete kogumine. Tunnuste tüübid. Küsimuste tüübid ja vastuste skaalad. Veebipõhise küsimustiku koostamine spetsiaalse tarkvaraga.

- 3) Andmetöötluse alused. Andmetabeli koostamine tabelarvutustarkvaraga. Andmete kodeerimine, sorteerimine ja filtreerimine, sagedustabeli ja risttabeli koostamine. Kirjeldav statistika: keskvärtus, mood, mediaan, standardhälve, kvartiilid. Andmete visualiseerimine diagrammidega.
- 4) Järeldav statistika: üldistus valimilt üldkogumile, usaldusnivoo, nullhüpotees, statistiliselt olulise erinevuse tuvastamine (z-test, t-test, hii-ruut-test).
- 5) Andmetöötlus kvalitatiivse uuringu puhul: andmestiku kodeerimine, kategooriate moodustamine.
- 6) Uurimisaruande vormindamine: tabelid, joonised, laadid, sisukord, indeks, päis, jalus, joonealused märkused. Uurimisaruande põhjal esitluse koostamine ja ettekandmine.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Õpitulemuste omandamisele antakse kujundavat tagasisidet õppeprotsessi käigus õpiülesannete põhjal ning kokkuvõtvalt valikkursuse lõpus üldjuhul e-portfoolio abil. E-portfoolio on personaalne veebipõhine keskkond, millesse õpilane kogub pikema aja jooksul enda tehtud tööd ja refleksioonid oma õpikogemustest. Kursuse lõpus koostab õpilane e-portfooliosse kogutud materjalidest oma pädevusi kõige paremini tõendava valiku ning kaitseb seda võimaluse korral avalikult. Õpiülesanded ja e-portfoolio võivad olla tehtud kas üksi- või rühmatööna. Portfoolio kaitsmise põhjal saadud hinne on valikkursuse kokkuvõttev hinne.

Nii jooksvate õpiülesannete tegemise kui ka e-portfoolio esitluse puhul hinnatakse:

- 1) õppe plaanipärasust, loomingulisust ja ratsionaalsust;
- 2) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist ning seonduvate pädevuste olemasolu veenvat tõendamist;
- 3) arvutiga loodud materjalide tehnilist teostust, esteetilisust ja originaalsust;
- 4) õpilasepoolset praktilise tegevuse mõtestamist;
- 5) õpilase arengut.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja hinnetega "Arvestus (Arv)" ja "Mittearvestus (MArv)". Kursuse "Arvestatud" on 60% kursuse jooksul täidetud ülesannetest.

4.4. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) jälgitakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) kasutatakse standardset kontoritarkvara, nüüdisaegset veebipõhist õpikeskkonda ning tasuta kättesaadavaid veebipõhiseid töövahendeid ja õppematerjale;
- 6) suurendatakse andmeid kogudes õpikeskkonda arvutiklassist väljapoole: looduskeskkond, raamatukogu, kooliõu, muuseumid, näitused, ettevõtted jne;
- 7) tehakse õpiülesandeid õpetaja etteantud näidisandmestiku baasil; ainult erandjuhul võib kasutada õpilaste endi kogutud andmeid, sest üldjuhul on see kursus siiski ettevalmistus oma uurimistöö tegemisele, mitte osa sellest;
- 8) ei anta õpilastele üldjuhul arvuti kasutamist eeldavaid kodutöid, et tagada kõigile õpilastele võrdsed võimalused ja sarnase tarkvara kasutamine;
- 9) tagatakse kursuse lõpul kõigile õpilastele võimalus esitleda oma uurimistöö kokkuvõtteid.

Klassis on tagatud järgmiste vahendite kasutamine:

- 1) üldjuhul igal õpilasel eraldi arvutitöökoht, erandjuhul mitte rohkem kui kaks õpilast ühe arvuti taga;
- 2) standardne kontoritarkvara;
- 3) õpilase oma sülearvuti kasutamise võimalus (toide, võrguühendus, töölaud);
- 4) esitlustehnika;
- 5) failide salvestamise võimalus võrgukettale või kooli pakutavasse/toetatud veebikeskkonda;
- 6) lisaseadmed (printer, mälupulk);
- 7) juurdepääs infosüsteemidele (e-kool, intranet või veebipõhine sisuhaldussüsteem, rühmatöökeskkond);
- 8) arvutitöökohtadel reguleeritavad toolid, arvutilauad, sundventilatsioon, aknakatted;
- 9) erineva operatsioonisüsteemiga arvutid;

10) isikutunnistuse kasutamise võimalus (kaardilugejad, juhtprogrammid).